

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstolpne petiti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 11.

V Gorici, v torek dne 6. februvarja 1912.

Leto XIII.

Avstrijski Furlani in njih sedanja voditelja Faidutti in Bugatto.

III.

Oglejmo si natančneje sedanja voditelja italijanske ljudske stranke in njih glasili »L'Eco« in »Il Popolo«.

Prošt Faidutti je rojen in odgojen v Italiji, dr. Bugatto je rododolmatinski Italijan. Ta dva tujca vodita danes furlansko ljudsko stranko in sta zagrizena nasprotnika avtohtonih goriških Slovencev.

Oba odrekata Slovincem goriškega mesta celó pravico do slovenskih šol. Ko je predlagal sedanji tržaški namestnik centralni vladi, naj se premesti slovensko učiteljske iz Kopra v Gorico, če se dovoli Italijanom samostojno italijansko učiteljske v Gradišču, sta Faidutti in Bugatto v Trstu in na Dunaju protestirala proti temu povsem pravičnem predlogu. Proti premestitvi slovenskega učiteljske v Gorico je Faidutti protestiral na Dunaju osebno, Bugatto pa v telegramu, v katerem je imenoval to nameravano premestitev žaljenje italijanskega narodnega čuta ter si je dovolil tudi neresnico, da bi premestitev slovenskega učiteljske v Solkan vse zadovoljila. S Solkanom je Bugatto naučnega ministra dvakrat motil, kakor sam pripoveduje v židovskem tržaškem listu »Il Piccolo«.

Ko se je slovensko učiteljske vkljub vsem laškimi protestom vendarle odprlo v Gorici, je Bugatto zahteval v državnem zboru, da naj vlada ta slovenski učni zavod zopet premesti iz »italijanske« Gorice v kak slovenski kraj.

Oba, Faidutti in Bugatto, sta v državnem zboru zvesto podpirala Bienerthov Slovincem sovražni sistem. Pri glasovanju o bosenski banki sta onadva v zvezi z drugimi italijanskimi poslanci rešila poraza Bienerthovo ministerstvo. To njuno protiljudsko glasovanje je »Eco« zagovarjala z razlogom, da Italijani niso hoteli Slovanom pripomoči do zmage in veljave.

Oba strašita po shodih Furlane s slovensko nevarnostjo, s slovensko invazijo. Tako je n. pr. Bugatto na shodu v Gradišču tožil, da se liberalni Italijani v Gorici ne znajo dovolj krepko upirati slovenski invaziji; rekel je, da je treba ojačevati Furlanijo, da rešijo Furlani domovino, kateri preti slovenska nevarnost. Drugi govornik na tem shodu, Faidutti, je potrdil te Bugattove besede.

Jako značilni so posebno Bugattovi proračunski govori v državnem zboru. L. 1908. je Bugatto v državnem zboru protestiral proti vsakemu umetnemu povečanju vpliva in moči avstrijskih Jugoslovanov, protestiral je še posebno proti imenovanju jugoslovanskega ministra, l. 1909. pa se je v svojem govoru pritoževal, da so skoro vse v proračunu sprejete podpore za Goriško namenjene za slovenske kraje.

Za sedanje voditelje goriških Furlanov je značilen tudi način, kako je »Eco« lani priporočala Bugattovo državnozborsko kandidaturo. Naštela je te-le Bugattove narodne zasluge (»meriti nazionali«):

1. Bugatto se je bil priglasil za govornika na protestnem shodu, na katerem so nameravale vse italijanske stranke protestirati proti ustanovitvi slovenskega učiteljske v Gorici.

2. Bugatto je protestiral v odprtem pismu na ministra Stürgka proti premestitvi slovenskega učiteljske v Gorico.

3. Bugatto je zahteval, da se iz naslova naše dežele izpusti beseda »ilirsko«.

Torej smatrajo ti novodobni reprezentanti furlanskega katoličanstva kratek pravice goriških Slovencev za italijanske narodne zasluge!

Videli smo, da sta sedanja voditelja furlanske ljudske stranke zagrizena nasprotnika opravičenih slovenskih narodnih, gospodarskih in kulturnih zahtev.

Ta narodna nestrpnost, ta strupena zagrizenost se nikakor ne strinja s katoliškim principom, katerega Faidutti in Bugatto tako rada jahata.

Strupeno sovražstvo do Slovencev širita tudi lista »Eco« in »Il Popolo«, ki sta glasili Faiduttijeve stranke.

Povedali smo že v prvem članku, kako sta ta lista zmerjala Slovence, slovensko trobojnico in slovenski jezik; danes ju opišemo natančneje.

Kako zna »Eco« hujskati in resnico zavijati! 30. marca 1910 trdi, da služabniki goriškega magistrata tekmujejo med seboj v rabi najčistejših slovenščine; trdi tudi, da se v odsekih deželne zbornice odbornika Pettarin in Pinaucig trudita, da bi govorila s slovenskimi poslanci v slovenskem jeziku (»nella dolce lingua del Zakaj«). 13. okt. 1910 piše, da goriški župan Bombig in goriški podžupan Venier poklekujeta pred Gregorčičem in da mu poljubljata roko, da bi pobijala Italijane. Goriškemu županu očita, da je dovolil v Gorici že toliko slovenskih napisov, in se jezi, da

je Gregorčič na svojih hišah — na šolskem domu in Malem domu — dal napraviti tako velike slovenske napise. Kar se tiče zadnjega očitovanja, opominjamo le toliko, da goriški župan nima pravice prepovedati slovenskih napisov. To pravico si je uzurpiralo le starešinstvo v Gradišču, ki je l. 1904. prepovedalo celo slovenski napis na grobnem spomeniku.

O tej prepovedi je pisala »Soča« l. 1904: »Laško narodno sovražstvo — na grobeh. V Gradišču ob Soči je hotel postaviti učitelj v kaznilnici g. Bajt svoji materi na grob spomenik s slovenskim napisom. Ali starašinstvo tega ni dovolilo in dasi je glavarstvo in namestništvo izreklo, da se ne more kaj takega odreči, se je starašinstvo vendar pritožilo celo na ministerstvo. Tako delajo laški klerikanci v Gradišču, med katerimi se nahaja tudi deželni poslanec Falconer. Tu vidite katoliške moze na delu proti Slovincem«.

18. junija 1910 svetuje »Eco« goriškemu magistratu, naj porabi denar, ki ga troši za Convito friulano, za ohranitev italijanske narodne posesti v Gorici. Potem vpraša: »Ali se ne bliža konec naše narodne supremacije (nadoblasti)? Župan Bombig in mestni svetovalci glasujejo v deželnem zboru za podpore, ki jih dobivajo slovenske zadruge v Gorici!«

23. sept. 1911 hujska proti Slovincem z lažjo, da je deželni zbor v svojem zasedanju l. 1910 dovolil več kot dve tretjini vseh deželnih podpor za slovenski del dežele in da Slovenci vse požrejo (»assorbiscano«).

Dr. Gregorin je trdil ravno nasprotno, namreč da dobivajo Lahi dve tretjini deželnih podpor!

Charles Dickens.

Povest o dveh mestih.

(Leposlovna knjiz. št. 9. Ljubljana, Katoliška tiskarna 1911.)

Zadnje leto je bilo za izvirno slovensko slovstvo precej medlo. Zdelo se je skoro, kakor da so naši poetje in pisatelji vsi obesili svoj poklic na klin in opustili ta nehvaležni posel pisarjenja za lastne rojake. Zato se je pojavilo v zadnjem času precej prevodov iz tujih slovestev, ki naj nekako nadomestijo domačo praznoto. Vidi se, da je potreba po knjigah večja kot ti gotovi krogi v svojem prevelikem materijalizmu mislijo in založniki so bili nekako prisiljeni seči po prevodih. Tako smo dobili kar dva prevoda iz Dickensa, ki je bil prej večini našega čitajočega občinstva skoro neznan. Preden preidem k gori omenjenemu romanu, naj v kratkih potezih začrtam življenje in pomen tega velikega angleškega pisatelja.

V prvih desetletjih 19. stoletja je zvenelo v angleški literaturi ime Walter Scott, ki je znan tudi pri nas kolikor toliko radi svojega vpliva na Jurčiča. Takrat je cvetel zgodovinski roman, romantika se je razvila v vsej svoji bohotnosti. Scott je umrl in časi so postajali vedno bolj realni. Trgovina, obrt, demokracija, tovarne in podobno se je pojavilo in ljudje niso več sanjarili o preteklosti, ampak začeli odpirati oči za sedanjost. Takrat se je pojavil Dickens (1812—1870.†) in posegel, kakor pravi

*) Dne 7. II. 12 je ravno stoletnica njegovega rojstva.

Goethe v Faustu »ins volle Menschenleben« ter pokazal občinstvu tiste srednje in nizke sloje, ki so bili do takrat zanemarjeni, neopaženi. Bil je sicer pristen Anglež, a imel je na sebi toliko občedloveskega, da se je priljubil tudi zunaj svoje domovine in so ga prestavili v različne jezike. Pokazal je v svojih romanih »ponižane in razžaljene«, trpeče in hrepeneče po solncu in učinek je bil velikanski. Njegove besede so vplivale reformatorsko in blažilno kot besede preroka. Cele noči je baje včasih korakal ob Themsi in študiral to milijonsko mesto, da je lahko podal v svojih spisih res realistične slike iz teh okrajev bede in zločinov. In vspeh njegov je bil očividni, njegova slava je rastle od dne do dne. Ko je prišel l. 1842 v Severno Ameriko, so ga sprejeli kot svoj čas Rimljani zmagovalnega imperatorja. Da je njegova slava danes nekoliko otemnela, to je pač razumljivo. Skoro nikjer ne dobimo tiste absolutne vrednosti, ki bi veljala za vse časa. Tako je tudi z Dickensom. Nove dobe, nova ljudstva, novi okusi — in marsikaj pade, marsikaj pa ostane kot skala. Marsikaj bo pozabljeno, a v celoti bo Dickens vendar ostal pesnik-reformator tudi za poznejše rodove. (Primeri Ed. Engel. Gesch. der englischen Literatur, Leipzig 1897.)

»Povest o dveh mestih« je verna slika one bridke dobe pred francosko revolucijo, ko so duhovi mas še začeli divjati, ko so se plameni tupačam že pokazali iz nakopičenega dračja. Povsod je vrelo in kipelo, človek ni bil varen ne

doma, ne na cesti, vladal je ni več razum, ampak divji instinkti, ki se ne dajo, enkrat odvezani, tako hitro ukrotiti. Čudna so bila tista leta, ljudstvo je trpeło radi samovolje mogotcev in francoskih velikašev, ki niso poznali kot sebe. Bridki so bili isti časi: »lakota je molela iz visokih oken hiš z razdrapano obleko, ki je visela na drogovi in vrvicah; hiše same so bile lakota, zakrpana s slamo in cumjami in lesom in papirjem; lakota, je ponavljal vsak košček malega kupa drv, ki jih je mož žagal; lakota je buljila iz brezdimnih dimnikov in strmela iz umazane ulice, med katere smetni ni bilo nobenega užitnega odpadka. Lakota, je bil napis na pekarni, zapisan na vsakem hlebu slabega kruha v revni zalogi, in v mesarni na vsakem kosu pasjega mesa, ki je bilo tam na prodaj« (str. 32.) In posledice tega položaja niso izostale. Ljudstvo je zdijalo, se poživilo in postalo krvoločno kot divje hišene. Nikdo ni več poznal zakonov, postav in obzirov, vse je divjalo in norelo in giljotina je začela svoj posel. Kakor morje so bile ljudske mase, »morje črnih in grozečih voda, čigar razdirajoči valovi so se dvigali drug proti drugemu, čigar globin še ni nihče donnel, čigar moči ni še nihče poznal«. Ljudstvo je vskipelo na mogotce, hotelo je svojih pravic in pri tem šlo tudi čez meje. Pariški marki se pelje po cesti in mirno povozi otroka — a otročji stok kliče stokratno maščevanje nad ošabneža.

V to dobo je postavil Dickens zgodbe zdravnika Manette-ja, gospoda Lor-

ry-ja, mladega Darnay-ja in njegove žene Lucije. Bridko pot ima mladenič Darnay, sin francoskega markija, plemič po rodu, ki pa si da drugo ime in zataji svoj stan ter vzame zdravnikovo hčer Lucijo za ženo. Črez kanal gre, na Angleško in tako se povest godi v Parizu in Londonu — v dveh mestih. Darnay je sicer še mlad, a že sprevidi svoj položaj, spozna, da je začela druga doba. Otrese se vseh predsodkov in hoče jesti le zaslužen kruh. »Moram živeti od tega, od česar bo morda treba enkrat živeti tudi drugim mojim rojakom, čeprav so plemenite krvi — od dela« (str. 138.) Med tem ko mladi par živi mirno, resno življenje na angleških tleh, vre in kipi v Parizu. Masa je razdivjana, giljotina ima posla več kot v obilici in ženske že rogovilijo po ulicah, posebno krčmarica Defarge. Grozne, krvave slike se vrste pred našimi očmi, žival je dobila oblast nad človekom. Darnay pride v Pariz, da bi rešil svojega starega, zvestega služabnika, a spoznajo ga in vlové. Nič ne pomagajo prošnje in solze, obsojen je tudi on na smrt. Zvest prijatelj ga reši, in da zanj svoje lastno življenje — Darnay srečno uide z družino čez mejo. — Nekateri prizori so slikani naravnost plastično; pred našimi očmi se pojavi vsa groza in jakobinsko divjanje za časa revolucije. Nič ni bilo stalnega, nič svetega. Masa je poteptala v tla s pravico tudi svoje človeško dostojanstvo. Včasih je pisatelj nekoliko preobširen, spušča se preveč v podrobnosti, a to naj nikogar ne straši, ki ljubi resno, moško pisano delo. d. b.

12. febr. 1910 je tudi hujškala Furlane proti Slovencem. Trdila je, da je dovolil deželni zbor v zadnjem zasedanju 1. 1910 za razne podpore poldrugi milijon kron in da je dobil največji del (»la grandissima parte«) teh podpor dr. Gregorčič, da je bil Gregorčič s tem deželnim, po veliki večini furlanskim denarjem plačan za njegovo zvezo z liberalnimi Lahji.

8. febr. 1911 se jezi, da smejo Slovenci v Trziču (Monfalconu) nemoteni (»indisturbati«) zborovati, in kličie Italijane v boj proti tem slovenskim tujcem. (Dalie prihodnjič.)

Zasedanje goriškega deželnega zbora.

VIII. seja

dne 5. februarja 1912.

Po prečitaniu došlih vlog, med katerimi se je nahajala tudi interpelacija posl. Mariniča v zadevi ustanove »Urbančič«, katero prinašamo na koncu tega poročila, je zbornica prešla k dnevnemu redu.

Predlog gledé spremembe deželne pravilnika za osebe deželnih uradov in pravilnika o potninah in dninah se je odstopil pravnemu odseku.

Vsprejela se je resolucija na vlada, ki se tiče vpisovanja javne imovine v zemljiške knjige.

Poročilo o ustanovitvi gospodinjstkih šol na deželni kmetijski šoli, na podlagi katerega se misli vporabiti 3000 K (1500 za slov. in 1500 K za ital. gojenke) za podpore gojenkam, se je odstopil tehnično-gospodarskemu odseku.

Resolucija na vlado, ki se tiče odškodovanja občin za opravljanje poslov prenesenega delokroga se je sprejela.

Železniškemu odseku se je odstopilo poročilo o železnici Gorica-Brda-Čedad, s katerim se vnovič pozivlje vlada, naj se resno bavi s tem vprašanjem. Nadalje se vabi vlado, da poskrbi za pospeševanje prometa v Brdih do onega časa, ko bo zgrajena briska železnica s tem, da uvede avtomobilno vožnjo.

Potrdilo se je poročilo deželnega odbora, ki se tiče deležbe dež. zaloga z zneskom 2000 K pri ustanovitvi avstrijskega društva za domačo obrt.

Odobrilo se je izplačilo deželnega pore 1500 K poškodovanim po požaru na planini »Polog« dne 12. oktobra 1910.

Odobrilo se je izplačila deželnega prispevka 2400 K za akcijo v zatiranje murbe ščitaste uši v letih 1910 in 1911.

Vsprejel se je poziv na vlado, s katerim se vabi vlad, a da čimprej preskrbi za prezidavo državnega mosta čez Sočo pri Zagraju in obnovil se je deželni

prispevek za porušenje hiš pri zagrajskem mostu.

Deželnemu odboru se je stavil na razpolago znesek 7000 K kot zaloga za nujno potrebne naprave, zaježitvena dela ob potokih, hudournikih itd. ter za uvedbo vodnega čuvaja.

Obnovil se je prispevek municijni goriškemu za zgradbo sirotišča v znesku 10.000, ki naj se izplača, ko bo zgradba zagotovljena.

Obnovila se je podpora za zgradbo ceste v Kozbanjščekovi dolini v znesku 3831 K. Obenem se nalaga dež. odboru, da nadaljuje svoje korake pri vladi, naj ista poskrbi za regulacijo Kozbanjščeka.

Obnovila se je podpora županstva Gorjansko za razširjenje ceste Ivani-grad-Preserje v znesku 100 K.

Podaljšala se je deželne podpore 300 K za zgradbo vodnjaka v Štandrežu.

Obnovil se je prispevek 300 K iz dež. zaloga občini Drežnica za zgradbo 5 napajališč na planini »Svino«. Ta znesek se ima splaćati v smislu sklepa z dne 16. febr. 1910.

Obnovila se je podpora, dovoljena v 1. 1910 v znesku 300 K, za uravnava in razširjenje ceste Komen-Preserje-Ivanigrad.

Obnovila se je podpora za zgradbo ceste Dol-Otlica-Kranjska meja v znesku 9000 K. Glede povišanja prispevka za 2000 K, ki naj bi se izplačal pod pogojem, da prispeva vlada s 50% k stroškom, se je ta zadeva izročila tehnično-gospodarskemu odseku.

Odobril se je odborov sklep glede plačila komisijskih stroškov dopuščevalni komisiji v Sežani za nakup bikov za Kras in občino Dornberg v znesku 1170 K 70 v.

Poročili, ki se tičeta primernih povišanj pokojnine Ceciliji Matteuz, učiteljici v deželni gluhozemici in Emilu Marinig, deželnemu oficijalu sta se odstopili finančnemu odseku.

Vsprejel se je na podlagi poročila šolskega odseka preosnovni načrt štatuta deželne gluhozemice.

Prošnja za podporo Andreju Plahuta iz Dornberga v svrhu pospeševanja trgovine z vipavskim vinom v velikih mestih države se je odstopila deželnemu odboru v proučevanje.

Prošnja za prispevek vinarskemu društvu v Krepljah za leto 1909 se je odklonila; ravnotako

prošnja Ane vd. Jug iz Gorice za zvišanje pokojnine.

Dijaškemu podpornemu društvu se je dovolila podpora 200 K.

Na koncu se je dobil poslanec Marinič besedo in je prečital to-le:

Interpelacija.

Pokojni predsednik deželne sodnije v Trstu, Mihael Urbančič, je v svoji o-

poroki volil 40.000 K za ustanovo v prilog visokošolcem iz Brd.

To svoto je pokojnikova dednica, vdova Olivo, že 5. oktobra 1909 izplačala pristojnemu oblastvu.

Ker se pa še nič ne sliši o razpisu ustanovljene štipendije, dočim bi se marsikateri nadepolni mladenič prav rad za njo oglašil, da bi si olajšal izšolanje na univerzi, oproščam se, potom gospoda vladnega zastopnika, prašati njegovo Svitlost gospoda cesarskega namestnika: Ali je njegovi Svitlosti znano, kje je običaj ustanovni akt, zadevajoč Urbančičevo štipendijo za visokošolce iz Brd in ali misli vkreniti česar treba, da se štipendij te vstanove razpiše še v tekočem letu.

Prih. seja v ponedeljek 12. t. m. ob 4. uri pop.

Krščansko-socijalna stranka in liberalci.

Dne 2. t. m. se je vršil na Dunaju impozanten shod delegatov in zastopnikov krščansko socijalne stranke, kateri se je pečal v veliki večini z ravno perečimi dnevnimi vprašanji, ki so sploh velike važnosti. Ena najvažnejših točk je bilo vprašanje glede Aerenthalove zunanje politike. V zadnjem času je namreč liberalno časopisje nagromadilo toliko neresnic o tej stvari v svojih predalih, da je bilo treba s tem temeljito obračunati. To se je tudi zgodilo. Nastop kršč. socijalnih politikov gledé te zadeve ni bil nikakor obrnjen proti osebi ministra Aerenthala, kakor so to razkričali liberalci in židovsko časopisje, ampak ta nastop je veljal sistemu, ki se je začel uveljavljati v zunanji politiki, posebno proti Italiji. Naj si bo minister Peter ali Pavel, to je nazadnje isto, gre za sistem, gre v prvi vrsti za stvar in v tem oziru je bilo postopanje kršč. socijalcev popolnoma korektno. Nikdo ne zahteva vojne, a paziti je treba na to, da nas drugi ne napadejo. Sicer pa so liberalci vso zadevo privlekli na široko klop, ker se bližajo na Dunaju občinske volitve, pri katerih bi radi ti gospodje ribarili v kalnem. Glavno jim je bilo zaginati krik in vik, zbegati in razdivjati ljudstvo, potem pa bo že šlo. Avstrijec je sploh bolj mirnega značaja in zato so liberalci takoj pokazali na krščanske politike, češ glejte, ti hočete vojsko, krvavo vojsko. To je res demagogija prve vrste, politično zastrupljenje in slepenje ljudstva, podtikanje namenov in ciljev, kakoršnih kršč. socijalna stranka nikdar ni imela. A na Dunaju je treba boja, volitve so pred durmi, tedaj je dobro vsako sredstvo, da le kaj izda. Ker je sedaj vprašanje o trozvezi postalo pre-

cej akutno, se je zborovanje doteknilo tudi te točke. Tudi tu so ostali liberalci na suhem, kajti znano je, da so bili ravno politiki kršč. socijalne stranke vedno in povsod za trozvezo. In zato je pravi absurdum, bedastoča, trditi, da hočejo danes pomagati papežu do lastne države. Tako ne pišejo resni politiki, to je otročje. Ker si je sedaj kršč. socijalna stranka vedno bila in si je še vedno v svesti, da njena politika ni nikdar prekoračila mej, kar se tiče naših zavezni- kov, osobito še Italije, pričakuje tudi od italijanske strani, tudi od laških politikov enakega, lojalnega nastopa. — S temi izjavami, upamo, bo raznim nezrelim političarjem jezik temeljito zavezan, kajti iz vsega se vidi resen, dostojen političen nastop stranke, ki noče nikogar po krivici napadati, a tudi ne požirati nezaslužnih, neopravičenih očitkov.

Politični pregled.

Spremembe v ministerstvih.

V dunajskih političnih krogih se zopet pečajo s spremembami v ministerstvih. Zadnje čase se je prišlo do trditve, da bo naslednik Aerenthalov sedanj skupni finančni minister Burjan, medtem ko se še vedno zatruje, da bode sledil Burjanu tržaški namestnik Hohenlohe.

Ministerski predsednik grof Stürggh obolel.

Dunajski listi poročajo, da je ministerski predsednik grof Stürggh nalahko obolel.

Štajerski deželni zbor

je bil te dni odgoden vsled nedelazmožnosti. Slovenski poslanci so izdali na ljudstvo oklic, v katerem pojasnjujejo njih postopanje pri spravni konferencah z Nemci.

Konferenca generalov.

Pod cesarjevim predsedstvom so se začele v ponedeljek v Schönbrunn vojaške konference, katerih se udeležuje generaliteta.

Od avstrijskih deželnih zborov

delujejo sedaj samo deželni zbori na Nižje Avstrijskem, Moravskem, v Šleziji, na Koroškem, Solnograškem, Kranjskem, Predarlskem, Goriškem in Tržaškem. Sklicani niso bili radi obstrukcije deželni zbori češki, bukovinski in isterski, zasedanje gorenje-avstrijskega deželnega zbora je radi nemškonacionalne obstrukcije odgodoeno, vsak čas je pa pričakovati tudi odgodenja tirolskega deželnega zbora.

Poslanci pridejo v Zagreb.

Hrvaški poslanci, ki so bili izvoljeni pri zadnjih volitvah so izjavili, da pridejo dne 7. t. m., ko bi se imel sestati

Človek iz Neandertala

(Der Neandertalmensch.)

Bilo je leta 1856, ko so delavci, ki so gradili železnico, odkrili v takozvanem Neandertalu blizu Düsseldorfa jamo, katera je bila polna kosti in zobov diluvijalnih živali. Med njimi je ležal tudi kos črepinje, katero so takoj spoznali za človeško. Par let pozneje so blizu onega mesta dobili še druge človeške kosti. Vse to se vidi sedaj v muzeju v Bonu, in sicer: svod lobanje, dve stegenici (Oberschenkelknochen), dve nadlehtnici (Oberarmbein), dve podlehtnici (Elle), ena koželjnica (Speiche), pet reber, ena sédnica (Sitzbein), ena črevnica (Darmbein).

Da se bode na mnogih krajih v zemlji človeške kosti, to je nekaj skoraj vsakdanjega, navadno se glasi: tu je bilo nekdanj pokopališče, ali pa: pokopani so vojaki padli v vojski, itd. Toda v Meandertalu je bilo vse kaj drugega, človeške kosti so bile pomešane s kostmi diluvijalnih živali, in zdelo se je vsem čisto naravno, da so dobili kosti diluvijalnega človeka. Kaj čuda torej, da je bilo vse pokoncu, učenjaki so pre-

gledovali te kosti, jih merili po dolgem in po čez, primerjali so jih z drugimi in skušali dognati, kak je bil oni človek, ki je tu legel k zadnjemu počitku. Kost so tudi res kazale neke posebnosti, ki so dale sklepati na marsikaj. Posebno se je zdelo vsem važno, da je ostanek lobanje kazal takozvano ležeče čelo (fliehende Stirn) in pa velika svaljka pod obrvmi (Augenbrauenwülste). Tudi kosti nog so imele neke posebnosti. Da so to človeške kosti, o tem ni bilo dvoma, pač pa je nastalo vprašanje, kedaj je ta človek živel in kak je bil. Glede časa so bili nekteri za terciarno dobo (Köen), drugi za diluvijalno (Ranft), tretji zopet so trdili, da je iz poznejših časov (Brança). Tudi slavni Virchow je izrekel svoje mnenje. On je sklepal, da te kosti niso posebno stare, razne posebnosti na njih se lahko razlagajo iz tega, da je bil dotični človek star in je trpel na protinu (Arthritis deformans). Ta bolezen se kaj pogosto dobi pri medvedu brlogarju in je posledica mokrote po jamah. To velja tudi o onem človeku. Ležeče čelo in velika svaljka pod obrvmi tudi ne dokazujeta nič, ker se tudi dandanes dobe ljudje s takim svojstvi. Torej se iz onih posebnosti ne da sklepati, da se je dotični človek kaj

razločeval od sedaj živečega, ker anormalnosti so lahko posledica bolezni. — Profesor Mayer je menil, da je bil to l. 1813 padli ruski kozak.

Sledijo mnenja raznih učenjakov glede teh kosti (po Schwalbe):

I. Lobanja iz Neandertala ni tipična, ampak modificirana individualna oblika glave.

1.) Po prezgodnji sinostosi, zraščanju šivov, umetno deformirana.

2.) Je bila glava idijota. (Blake 1864, Karl Vogt 1863, Pruner-Bey 1863, Hölder 1892).

3.) Kaže številne patološke spremembe, in se torej ne da nič sklepati. (Virchow 1872 in Joh. Ranke).

II. Lobanja pripada še živeči človeški vrsti.

1.) Je iz novejših časov, morebiti glava mongolskega Kozaka iz leta 1813. (Mayer).

2.) Pripada zgodovinskim narodom. a) Staremu Keltu ali Germanu. (Pruner-Bey).

b) Staremu Holandcu. (R. Wagner).

c) Staremu Frizu. (Virchow).

3.) Je ostanek človeka primitivne človeške vrste, ki je bila podobna sedaj živečim najnižjim.

4.) Je ostanek človeka primitivne človeške vrste, ki ni bila nič podobna sedanjim, takozvana Neandertalrasse. (Schaffhausen).

III. Lobanja iz Neandertala je ostanek vrste, ki se od sedanjih ljudi ne razločuje samo po vrsti (Art), ampak tudi po plemenu (Gattung).

Lahko bi še to in ono navedel. Za nas je važna točka III, katera nam pravi, da so bili učenjaki, ki so menili na teh ostankih dokazati, da je živelo nekdanj človeško plemo, ki bi premostilo prepad med opico in človekom, češ, ono ležeče čelo, ona svaljka in drugi znaki dokazujejo, da je ta človek iz Neandertala stal telesno in duševno blizu živali. Iz onih ostankov pa tega ne moremo sklepati, kakor se razvidi iz ravno navedenih mnenj, katera imajo gotovo več probailnosti, kakor ono pod III. Zato pa v Bonu, kjer hranijo te kosti pod napisom: Ostanek lobanje primitivne človeške rase, z enako pravico na istem mestu lahko zapišejo: Ostanki človeka iz novejših časov, morebiti glava mongolskega Kozaka.

sabor, v Zagreb. Oni ne priznajo razpusta sabora potom »Narodnih Novin«, ker je to protiustavno. Hočejo, da se jim v saboru prečita kraljev reskript, kakor to določa zakon. Pričakujejo se na ta dan nemiri.

Odstop srbskega ministerstva.

V seji srbske skupštine v soboto, je ministerstvo podalo svojo ostavko, nakar je bila seja zaključena.

Mir na zemlji

je odmeval iz zadnjega političnega govora angleškega kancelarja Lorda George-a. Angleži so sicer že pripravljene za vsako bitko, a dokler ne poneha politična zavist in sumničenje med narodi, se je treba obdržati naprej. Vendar pa upa, da se bode od sedaj dalje, ker je maroško vprašanje urejeno, svetovna politika obrnila na drugo pot, se bo stanje evropskih narodov v miru in sporazumu obrnilo na bolje.

Na Portugalskem

so še vedno veliki nemiri. Štrajkujoči delavci v družbi z anarhisti počenja grozne reči. Nad Lisbono je proglašeno obsedno stanje. Vse ječe so polne demonstrantov. Odkrili so celo tovarno za bombe. Pravijo, da bodo usmrtili več sto oseb vsled prekucskih zarot.

Italijanom v Tripolisu se prorokujejo slabi dnevi.

Skoro vsi izvenlaški listi prorokujejo Italijanom v Tripolisu slabe dneve in svarijo Lahe pred usodnimi posledicami, ki jih znajo doleteti vsled njih vojske s Turki. Italijani so upali, da bodo Turki odnehali po prvi bitki, iz katere bi izšli oni kot zmagovalci, a kakor dogodki iz bojišča kažejo, so se zmotili. In da Turki ne odnehajo od vojske je dokaz tudi pogovor, katerega je imel turški vojni minister z nekim nemškim časnikarjem, kateremu je rekel, da oni bodo vzdržali vojsko do zadnjega. Vstaja bi izbruhnila po celi Turčiji, ako bi sedaj mi odnehali. Nas — Turkov — ne stane vojska niti petino kakor Italijane. Pri nas ne misli nihče na mir, najmanj pa jaz in moji tovariši v ministerstvu. — Tako je rekel turški vojni minister. Iz tega se da sklepati, da Italijane čakajo v Tripolisu še hudi časi.

Domače in razne vesti.

Duhovska vest. Preč. g. Alojzij Matelič, kurat v Breginju je imenovan za župnika v Volčah.

† **Josip Ferfolja.** Iz Loma smo dobili žalostno poročilo, da je tamkaj umrl dne 4. t. m. tamošnji kurat preč. g. Josip Ferfolja, ki je bil pri tamošnjem ljudstvu in povsod, kjer je služboval, splošno priljubljen. Pokojnik je bil rojen v Rupih pri Mirnu dne 20. marca 1870, je bil torej star 42 let. V mašnika je bil posvečen 19. septembra 1896. Služboval je kot kaplan in sicer: l. 1896 v Bovcu, l. 1898 pri Sv. Luciji, l. 1899 v Kamnjah, l. 1901 v Štjaku. L. 1904 je bil imenovan za vikarja na Ponikvah, l. 1907 za vikarja na Trnovem pri Kobaridu in l. 1910 je prišel za kurata v Lom na Kanalsko. Blagemu pokojniku svetila večna luč. Žalujočim ostalim naše sožalje.

Smrtna kosa. V Ljubljani je včeraj umrl znani specialist za očesne bolezni g. Ludovik dr. Jenko.

Umrla je v Gorici gospa Marija Fras, soproga šolskega svetnika gosp. Antona Frasa. N. p. v m.!

Profesorski izpit iz matematike in fizike je napravil na dunajski univerzi g. Fran Devetak iz Štandreža. Naše iskrene čestitke!

Za okrajne zdravnike so imenovani koncipisti dr. Alfons Serjun v Tominu, dr. G. Germovnik v Trstu, dr. Ivan Verčon v Sežani in asistent dr. Anton Volmarčič v Lošinju. Provizorična koncipista pa sta postala asistenta dr. Vladimir Stanek v Pulju in dr. Josip Pipera v Trzinu.

Na c. kr. realni v Gorici je s pričetkom šolskega leta 1912/13 razpisano mesto za zgodovino in zemljepis. Prošnje je vlagati do 15. marca t. l. na c. kr. dež. šolski svet za Goriško-Gradiščansko v Trstu.

Odlikovanje. Njegovo Veličanstvo je podelilo g. Janezu Janežiču, c. kr. policijskemu nadzorniku v Gorici, povodom njegovega umirovljenja srebrni križec za zasluge.

K »Sokolu« vpisujejo nekateri obrtniki in trgovci svoje vaje. Ti naj napišejo na svoje prodajalnice, da imajo vstop le liberalci. Ali ne vedo, da je pri sedanjih razmerah »Sokol« le privesek liberalne stranke in da to ni več splošno-narodna inštitucija?

Osmero čudo na svetu je gotovo tržaška »Edinost«. Pred meseci že smo parkrat čitali v njej napade na predsednika »Slov. trgovskega in obrt. društva« v Gorici, češ, da ni narodnjak, da je agent neke laške zavarovalnice itd. Pred par dnevi se je to ponovilo — in prišel je tudi odgovor, ki stvar postavlja precej v drugačno luč. »Edinost«, zakaj se prej ne informiraš, zakaj pišeš tja v en dan. Ni lepo od listov, ki hoče vedno delati mir in spravo, da odpre svoje predale za razne osebne napade na tega in onega, seveda vse v znamenju »narodnega dela«. Slabo uslugo dela ta list našim trgovcem, kajti tu se ne gre za osebe, se gre za stvar, to pa je »Edinost« čisto prezrla.

Onemogla jeza, kuha še vedno »Gorico«, pravi »Soča« z dne 16. jan. gledé znanega predavanja prof. Seidla. Dospisnik si je dovolil vprašanje: ali je bilo predavanje res — znanstveno? »Soča« pravi: »Odgovor na to vprašanje ni težak. Prof. Seidl si je s svojim znanstvenim delovanjem pridobil redko čast, da ga je Jugoslovanska akademija znanosti izbrala za svojega člana.«

Mi bi pripomnili, da to še ni dosti. Dvorni svetnik pl. Jagić je član Jugoslovanske akad. znanosti, cesarske akad. znanosti na Dunaju, inperatorske akad. znanosti v Petersburgu itd. itd., je vendar psal v zbirki »Kultur der Gegenwart« pisal v zbirki »Kultur der Gegenwart«, na Štajerskem je južno od Drave, na Koroškem v nekaterih dolinah, na Primorskem med Trstom in Gorico. Vrh tega je »iznašel« še bosenski in macedonski jezik. — To je altroche — znanstveno. Razvidno je iz tega, da članstvo kake akademije še nikogar ne varuje pred prekučevanjem kozolcev.

Občinske volitve v Št. Ferjanu se vršijo te dni. Včeraj je volil tretji razred, ki danes nadaljuje. Včeraj je bilo oddanih za kandidate S. L. S. 70 glasov, liberalci so dobili 46. Zmaga v tem volilnem razredu je pristašem S. L. S. zagotovljena.

Sam dr. Rybař je pribil v svojem zadnjem tržaškem govoru, da smo Slovenci na Goriškem izgubili v zadnjem času par vasi. Mi sicer o tem nič ne vemo, a naši čitatelji si lahko mislijo, kaj spravljajo na dan razni uredniki in goriški dopisniki »Edinosti«, če celo sam dr. Rybař, ki velja za resnega moža, govori na javnem shodu take brezsmiselnosti in netočnosti.

»Il Popolo« od petka (sobote) ima na uvodnem mestu izjavo, da ima pred seboj vrsto člankov, ki odgovarjajo na napade od strani katoliškega slovenskega časopisja, katerih pa nočejo še objaviti »per misure di prudenza«. Mi z napetostjo pričakujemo teh izjav in bomo nanje po potrebi tudi odgovorili, ker v boju za resnico in poštenost se ne bojimo odkrite, poštene polemike.

Grozno oderuštvo v Sežani. Skoraj neverjetno je, kar se poroča te dni iz Sežane. Na mah se je raznesel po Sežani in po celim Krasu glas, da se v pisarni tamošnjega notarja Rummerja nahaja skrivnica nekega človeka, ki na neverjeten način odira tudi zavedne ljudi, kateri v sili in potrebi iščejo denarne pomoči.

Ta človek je Josip Rebec, vodja notraske pisarne. Na sled se mu je prišlo na ta-le način. Nek veleposestnik je prišel te dni k Rebecu s prošnjo, da bi mu posodil 500 K. Rebec je to storil radevolje, a zaračunal mu je 10% obresti za en mesec. **Potemtakem bi moral plačati 120% obresti, ako bi mu vrnil znesek šele koncem leta.** Ravno isti veleposestnik je naprosil nekega Petra Švaglja, naj mu dobi na posodo 200 K, kar je Peter Švagelj radevolje storil s tem, da ga je peljal k Edvardu Štolfa, ki mu je ponudil 200 K a le s pogojem, da je veleposestnik podpisal menico za 400, ki bi zapadla v teku 24 ur. Neverjetno grozno! Ako bi dotični veleposestnik ne plačal menice v teku 24 ur, marveč šele po enem letu, bi moral plačati za 200 K nič manj in nič več kakor le — 73.000 kron, reci tridesetdeset tisoč kron obresti. Dotični veleposestnik je ostal tisto noč v Sežani, kamor sta ga prišla iskat drugi dan njegov oče in njegova žena. Kmalu na to je prišla ta javna sleparija na dan in aretirani so bili in sicer že imenovani Rebec, Edvard in Peter Švagelj. Pred sodnikom pa se je Rebec vedel skrajno predrzno, zaradi česar je bil preiskan in odveden v zapor. Pri njem pa so našli še več takih menic in papirjev, kakor že zgoraj omenjeno menico, ki so ga izdali. Oba Švaglja sta bila puščena kmalu na to na svobodo, Rebec pa ne. Pravijo, da Rebec ima na svoji oderuški vesti mnogo žrtev — okoli 20. Sicer pa tudi Švaglja ne bodeta ubežala roki pravice.

Sneg. Že v nedeljo popoldne so začele tudi v Gorici naletavati snežene mušice, ki so pa kmalu izginile. Ponoči od nedelje na ponedeljek pa je padal prav pošteno sneg in zapadlo ga je po mestu toliko, da se takega snega v Gorici ne spominjamo že od l. 1887. Promet po mestu je bil v jutranjih urah popolnoma ustavljen. Niti tramvaj ni mogel voziti in prvi tramvajski voz prikazal se je v mestu šele proti 10. uri predpoludne. Kidanje snega se je začelo že zarana, a šlo je počasi od rok, ker je nedostajalo delavcev. Lastniki hiš, prodajalnic in delavnic pozvani so bili od policije, naj vsak pred svojo hišo, pred svojo prodajalnico ali delavnico, osnaži tlak. Tudi municipij je izdal oglas v tem smislu, in reči moramo, da so lastniki hiš, prodajalnic in delavnic res storili svojo dolžnost, dočim je bil municipij v tem pogledu najzanikernejši, kajti tlak pred hišami, ki so mestna last in sploh tam, kjer ga mora očistiti municipij je bil še komaj popoldne in tudi takrat malomarno osnažen. Drugih nesreč v mestu ni bilo.

Razume se, da je zapadlo tudi po okolici, zlasti pa po bližnjih gorah in po Krasu mnogo, mnogo snega, tako, da ni bilo videti v mestu voza z dežele.

Pa tudi promet na železnih je bil jako oviran, tako, da sta prišla prva vlaka iz Trsta kolikor po državni, toliko po južni železnici šele po 11. uri predpoludne v Gorico. Vlaki državne železnice, vozeč med Jesenicami in Gorico pa so imeli velike zamude.

Grozno blato, z vodo in snegom, pravi močnik imamo danes v mestu in po deželi. Ljudi z dežele je videti jako malo v mestu. Okoličanske mlekarice so komaj prišle v mesto. Tudi otrok iz okolice je bilo danes v goriških šolah jako malo. Kepanja v mestu ne manjka, enako tudi na deželi. Otroci valijo sneg in delajo snežene može. — V nekaterih goriških šolah je opuščen popoldanski pouk vsled groznega močnika po cestah.

Snega je zapadlo pri nas nad 20 cm. V zametih ga je burja nakidala tudi meter visoko. V Trstu ga je zapadlo povprečno 30 cm. V Trstu je bil vsak promet ustavljen, mnogo telefonskih žic potrganih. Ponesrečilo se je nad 100 oseb. V prosti luki se ni delalo. Skoroda praznik, je bil včeraj v Trstu. Tudi z drugih dežel se poroča o hudih zametih.

Snežene pluge so naredili po deželi, v katerih je bilo vpreženih po 5 parov

volov ali konj. Za silo so v mnogih vaseh spravili sneg h kraju, tako da se vsaj najpotrebnejši promet ne ovira.

Dva brzovlaka sta izostala v ponedeljek na progi državne železnice med Trstom in Jesenicami vsled obilice snega. Drugi vlaki so prihajali z velikimi zamudami. Delavcev na železnica, ki so kidali sneg je bilo na stotine.

Na sneženo roboto so morali včeraj in danes ljudje na deželi. Znamenje z zvonom se je dalo in kmalu se je po raznih krajih nabralo večje število moških, ki so kidali sneg.

Burja in sneg ustavila ekspresni vlak. V ponedeljek je odšel iz Trsta ob grozni burji in snegu ob navadnem času ekspresni vlak, ki vozi proti Korminu. Komaj je prišel iz tržaške postaje se je moral ustaviti in voziti je moral nazaj v postajo. Grozna burja s snegom je onemogočila vsako vožnjo. Zamude je imel 3 ure. Uslužbenci, ki so bili na tem vlaku pravijo, da v svojem življenju še niso občutili take burje.

Snega je na Krasu ponekod na metre. Tako nam danes poročajo iz Temnice, da se ne more ponekod hoditi. Mraz imajo tam in pa hudo poledco.

Iz Medane nam poročajo, da bodo imeli v nedeljo dne 11. t. m. lepo veselico v prostorih g. veleposestnika Karola Toroš ob 3. uri popoldne. Na vspejedu je: Govor, petje, šaljiv prizor itd. Opozarjamo na to lepo veselico zlasti somišljenike iz Brd, ker znano je, da Medanci so znani naokoli kot dobri pevci in igralci. Na svidenje v Medani.

»General Burja« v Črničah. Kat. slov. izobraževalno društvo za Osek - Vitovlje priredi prihodnjo nedeljo veselico v Črničah in sicer v prostorih gosp. Leop. Bolkota. Pri tej veselici se bo prvič igrala izvirna veseloigra »General Burja«, katero je spisal naš domači pisatelj g. Remec. Na vspejedu so še druge zanimive točke. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj gre v nedeljo v Črince.

Veselico priredi »Slov. kat. izobraž. društvo« v Temnici v nedeljo dne 11. februarja in sicer v društvenih prostorih, hiša št. 22. Na vspejedu je igra itd. Najbrže da bodo sodelovali tudi taborišča iz Kostanjevice. Sosednja društva in somišljenike vabi k obilni udeležbi o d b o r.

Zopet nesreča na železniški progi. V bližini železniške postaje v Herpelju je padel z železniškega voza, na katerem je imel službo, zavirač Ant. Švarc. Bil je na enem prvih vagonov in nesreča je hotela, da je prišel na tir, tako da so šli vsi ostali vagoni črezeni. Kolesa so ponesrečencu popolnoma odtrgala desno nogo, levo pa od članka doli. Pri padcu pa se je tudi močno udaril v desno sence, kar je gotovo provzročilo, da je takoj umrl.

»Slov. kat. politično in gospodarsko društvo za kobarški okraj« bo imelo občni zbor v nedeljo dne 11. t. m. ob 2h pop. pri »Nemcu«. Vsi udje naj se občnega zbora gotovo udeležijo, ker je tudi predavanje na dnevnem redu. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Nesreča s petrolejem. V Velikem Repnu si je 11letna deklica Justina Lazar mazala lase s petrolejem. Približala pa se je preblizu ognja na ognjišču. — Lasje so se vneli in dobila je hude opekline na obrazu in rokah.

Atentat na ravnatelja dalmatskih železnic. V Kninu je ustrelil iz skrivališča neki neznanec s puško na ravnatelja dalmatskih železnic Oskarja Krittnerja. Oddal je več strelcov, ki so večinoma vsi zadeli in ima Krittner več smrtnonevarnih ran. Odpeljali so ga v sanatorij v Split. Njegovo stanje je skoro brezupno.

»Adria« delniška pivovarna v Trstu. Jadranska banka v Trstu in gospoda Peter in Jurij Liebman dobili so vladno dovoljenje za ustanovitev imeno-

vane družbe, katera prevzame od leta 1820 eksistirajočo in sedaj moderno urejeno eksportno pivovarno in sladovno v Senožecah. Delniška glavica znaša K 1.000.000.— od katerih je z apor-
tom in potom privatne subskripcije že 700.000.— pokritih, ostalih K 300.000.— bode izloženo te dni na javno subskripcijo.

Vsakdanja železniška zveza med Trstom in Parizom. S 1. oktobrom je prišel voziti direktni vlak med Trstom in Parizom ter vozi trikrat na teden. S 1. majem t. l. pa se uvede vsakdanja brzojavna zveza med Trstom in Parizom in to z ozirom na dobro parniško zvezo, ki jo ima Trst z Afriko in vzhodom.

Gradnja belogradske železnice je končno odločena. Trasirni oddelek v Novem mestu preneha biti kot tak in se izpremeni v vodstvo železniške gradnje. Pomudnikov za delo je baje mnogo. Dela se oddajo do 15. marca, t. l. Belokranjska železnica bo imela sledčee postaje: Kandija, Birčna vas, Uršna selatoplice, Rožni dol-Pribešje, Semič, Črnomelj, Gradec in Metlika.

Madjarske šole na Hrvatskem. — Do l. 1890 je bilo na Hrvatskem samo 6 madjarskih šol in sicer 1 javna in 5 zasebnih. Danes jih je že 70. Vzdržuje jih ravnateljstvo ogrskih državnih železnic in šolska družba Julian. S posebno silo so se vrgli Madjari na Slavonijo, katero smatrajo za del Ogrske. Poslanec Polony je še pred kratkim zahteval v ogrskem parlamentu »reimpatriiranje« slavonskih županij.

Razstava za cerkveno umetnost na Dunaju l. 1912. — Protektorat črez to razstavo je prevzel Njegova eminenca kardinal nadškof dr. Nagl.

Boj za trgovsko - obrtno zbornico v Olomucu. — Moravski Čehi bijejo lud boj za trg.-obrtno zbornico v Olomucu, ki je eden glavnih stebrov moravskega nemštva. Volilna komisija je zagrešila proti Čehom neštivilne nepravilnosti. Izpustila je n. pr. iz volilnega imenika vse češke posojilnice in produktivne zadruge, dasiravno se imajo po razsodbi upravnega sodišča z dne 21. sept. 1911 vnesti v volilni imenik. Vse kakor pri nas!

Zveza Kranjske s Hrvaško in Dalmacijo. Cesarški namestnik dalmatinski je na interpelacije v dalmatinskem dež. zboru odgovoril, da je ogrska vlada pristala na zgradbo železnice Ogulin—Otočac, začetek pri deželni meji pri Pribešju, in je ogrska vlada za to že dovolila 10 milijonov kron. Prične se železnica graditi l. 1912. Kar se tiče železnice Karlovec—Metlika, je krajevni konzorcij za zgradbo železnice že založil kavcijo, za progo Novo Mesto—Metlika so pa dela že razpisana in se delo spomladi prične. Cesarški namestnik je naznanil napravo nove telefonske zveze iz Trsta preko Opatije v Dalmacijo preko Raca, Cresa, Lošinja v Zader, Metković Split in rekonstrukcijo telefonske zveze v Dubrovnik.

Poštna zveza med Aleksandrijo in Trstom na Lloydovih brzoparnikih »Wien« in »Helonan« se je vpeljala 21. januarja po sledečem urniku: Nedelja ob 1. uri odhod Trst, prihod v torek ob 4. uri; ponedeljek ob 11. uri prihod Brindisi, odhod ponedeljek ob 6. uri; ponedeljek ob 1. uri odhod Brindisi, prihod ponedeljek ob 4. uri; sredo ob 2. uri prihod Aleksandrija, odhod sobota ob 3. uri. Pomorska poštna ambulanca, ki vozi na teh parnikih, je podrejena poštnemu ravnateljstvu in Trstu. Uradniki pošte so iz Trsta. S prvo pošto peljal se je generalni nadzornik Wagner.

Droblinice.

Črnogorski kralj Nikita in njegov sin Peter, sta v petek zvečer dospela s spremstvom v Opatijo.

Stoletni ljudje v Evropi. Oddelek državnega zdravstvenega urada v Nemčiji je izdal pregled o stoletnih ljudeh v

Evropi, v katerem prihaja do zaključka, da jih je na jugu veliko več, kakor na severu. Tako odpade v Bulgariji že na 100 prebivalcev po en stoletni človek, med tem ko v Nemčiji še-le na en milijon. V Nemčiji je zdaj samo 76 sto let starih ljudi, v nerazmerno manjši Bulgariji pa 3883. V Rumuniji je 1074, v Srbiji 573, v Španiji 410, na Francoskem 213, v Italiji 197, v Avstro-Ogrski 113, na Angleškem in Škotskem 92, v Rusiji 89, na Norveškem 23, na Švedskem 10, v Belgiji 5, na Danskem 2 sto let stara človeka. V Švici ni nobenega sto let starega človeka.

Gospodarske vesti.

Ali je vino zato kaj pokvarjeno, ker je deloma zmrznilo? Poglavitna obstojna dela vina sta alkohol in voda. Alkohol pri navadnem mrazu ne zmrzne in istotako ne dovolj močna mešanica alkohola in vode. To, kar je v vinu zmrzlo, je le del vode, dočim ostali del vode in ves alkohol ni zmrznil. Če si iz soda tisto pretočil kar ni bilo zmrzlo, si dobil celo močnejše in morda tudi boljše vino, saj s pomočjo zmrzovanja vina včasih nalašč delajo boljša vina. V ostalem ledu pa ni samo voda, ampak je v njem tudi barvilo vina, so nadalje vinske kisline in posebno veliko je v vinskem ledu onih snovi, ki delajo vinu prijeten duh in okus. Če vinski led pustiš, da se stali, moreš staljeno vodo vsemu vinu nazaj priliti, in potem bo vino take sestave, kakor je bilo prej. Zmrznjenje torej vinu nič ne škoduje.

Glasba.

Proizvajanje p. Hugolin Sattnerjevega oratorija »Assumptio B. M. V.« (»Vnebovzetje B. D. M.«) v Ljubljani. — To izredno krasno in veliko glasbeno delo, — prvi slovenski oratorij bo izvajala »Glasbena Matica« v Ljubljani dne 13., 14. in najbrže tudi še 17. marca t. l. Nastopilo bo okrog 240 pevk in pevcev. Kot solisti bodo sodelovale same domače moči. — Oratorij »Assumptio (Vnebovzetje Marijino) in III. Coronatio (Kronanje Marijino v nebesih.) Besedilo zložil prof. dr. Mihael Opeka. Klavirski izveček oratorija s podloženim celim tekstom se dobiva v Katoliški bukvarni v Ljubljani. Cena 8 kron.

Nove stolne orgle v Ljubljani bodo blagoslovljene v nedeljo dne 11. febr. ob desetih dopoldne pred veliko sv. mašo. Orgle, ki imajo tri manuale in 52 samostojno pojočih registrov je izvršil orglarski mojster g. Ivan Milavec v Ljubljani.

(Op. XXVI.) — V sredo dne 14. febr. ob pol sedmih zvečer se bo pa vršil v ljubljanski stolnici povodom dovršitve novih orgel koncert, obstojajoč iz izbranih orgelskih in pevskih skladb.

Loterijske številke.

3. februarja.

Dunaj	48	10	7	80	31
Gradec	65	86	13	57	83

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori

na voglu železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradški)

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 33 od 3—12 metrov dolge in 33 od 3—12 colov debele.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze ljubeznivega sočutja ob smrti moje nepozabne **soproge** in podaritev krasnih vencev se najsrčnejše zahvaljujem.

Gorica, 6. dne svečana.

Anton Fras.

DANKSAGUNG.

Für die vielen Beweise liebevoller Teilnahme an dem Hinscheiden meiner unvergesslichen **Gattin** und die schönen »Blumenspenden« sage ich meinen herzlichsten Dank.

Görz, den 6. Februar 1912.

Anton Fras.

Štev. 352

E

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil IV. četrtletja, t. j. mesecev

oktobra, novembra in decembra 1910

začne v

ponedeljek 4. marca 1912,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnike in sicer četrte in ponedeljke od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 6., 9., 13., 16., 20. in 27. marca bodo od 10. do 12. ure predpoludne v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi.

V Gorici, 30. jan. 1912.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

**Odlikovani
fotografski atelje**

A. JERKIČ,

GORICA, Gosposka ulica šte. 7

priporoča
se svojim cenjenim sorojakom
najtopleje.

Ivan Bednarik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

ALTENA

je

najboljša znamka

„dvokoles“

francoskega sistema.

Ustanovljena leta 1810.

Ustanovljena leta 1810.

Najstarejša slovenska tovarna paramentov

Josef Neškudla Olumuc

priporoča sledeče predmete po jako zmernih cenah: paramente, baldahine, zastave, cerkveno opravo, z ognjem pozlačene kelihe, monštrance, ciborije, svetilke, lustre, luči, križeve poti, Stari paramenti se dobro popravljajo. Za uboge cerkve precejšnji popust.

Cene brez konkurence in 30% nižje kot drugod.

➡ Pošilja cenike na zahtevo brezplačno in poštne prosto. ➡

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.